

Політична освіта: світоглядні пріоритети сучасності

Проаналізовано альтернативи трансформаційних процесів в Україні, які набудуть демократичного спрямування за умов ефективного політико-правового забезпечення організації і функціонування інституту власності в умовах сучасної ринкової економіки. Визначено шляхи вдосконалення моделі систем суспільних відносин в Україні.

Ключеві слова: політика, координація, динамічний процес, інноваційні сфери, держава

Україна прямує до Європи, відкриваючи для себе своє європейське культурне коріння і відкриваючись Європі й світу, для яких вона століттями була прихована під чужим культурно-політичним серпанком. Ми пізнаємо в Європі своє давнє культурне єство, а європейський Захід пізнає себе в нашій історії, розширюючи своє уявлення про себе самого[4,с.181].

Українська держава мала об'єктивні передумови свого виникнення. Від Української РСР вона успадкувала територію, населення, промисловість, сільське господарство, транспортну та побутові структури, інтелектуальний потенціал тощо. Історичний спадок надзвичайно істотний для побудови нової держави. Він має позитивні та негативні характеристики. І змінити його неможливо. Українська держава будується на конкретному історичному фундаменті. Вона використала традиції попередньої держави – СРСР. Політична система українського суспільства деякою мірою повторює функціональний алгоритм радянської системи: дві виборні структури – Президент (у СРСР – ЦК Компартії України) та Верховна Рада, беручи участь у формуванні виконавчої влади, реально за її діяльність не відповідають. Як наслідок – уряд часто опиняється між конфліктуєчими сторонами і, з одного боку, є заручником обох сторін, а з іншого, – використовує цю ситуацію, перетворюючись на корумпований орган, що відстоює колективні інтереси чиновництва. Відсутність у нього власної політичної бази створює специфічну ситуацію: а) уряд у будь-який момент може бути відправлений у

відставку залежно від політичної кон'юнктури; б) зміна верхівки Кабінету Міністрів (чи перестановка кадрів) не змінює ситуації, чиновництво зберігає традиції імітації корисної діяльності та перетворює своїх керівників на невід'ємну частину системи.

Водночас засіб легітимації Президента України через всезагальні вибори (а не висування партійного лідера через структури КПРС), виникнення нових політичних суб'єктів на республіканському та регіональному рівнях доводять, що в Україні з'явилися елементи нової політичної системи. Втім, існуючий політичний режим є комплієтивно-системним. Він режим не може забезпечити ні ефективного функціонування державної влади, ні вирішення завдань суспільної модернізації. Така неефективність, у свою чергу, зумовлена інституціонально – зокрема, устроєм влади, який відтворює безвідповідальність основних політичних суб'єктів. Звідси – необхідність реформ у політичній сфері. Але реформа в формі динамічної модернізації, а не повернення до гасла «Уся влада радам!», коли начебто парламентська республіка була прикриттям диктатури більшовиків, а ради були декоративною афішею для райкомів та обкомів КПРС.

Необхідно розірвати порочне коло безвідповідальності влади, що прагне «повноваження зробити максимальними, а відповідальність – мінімальною». Мається на увазі не лише центральна влада, а й регіональна, оскільки йдеться про весь номенклатурно-бюрократичний прошарок.

Чимало науковців і політиків вважають, що найбільш ефективним шляхом подолання неефективності влади є зміна Конституції. Але чи варто розпочинати черговий перегляд Конституції України, коли проблема злагоди в українській політичній еліті не вирішена через посилення ідеологічного та ціннісного розмежування в суспільстві. Може логічніше говорити про альтернативні методи правління та політичні курси режимів, що змагаються в рамках єдиної Конституції? Адже, якщо в хаті димить піч, то чи варто руйнувати всю хату? Може достатньо відремонтувати лише піч?

Навряд чи нині є дієвою радянська звичка – в кожному другу-третьому п'ятиріччю входити з новою Конституцією. Процес накопичення потенціалу політичної модернізації не можна розвалювати через поспішність, нерозуміння сутності та форм модернізації. Потрібна кропітка повсякденна робота з політичними елітами (в тому числі опозиційними), установка на поступове вдосконалення владних відносин, Конституції України [3,с.20-21].

Кланам потрібні перебудови бюрократичних структур, щоб закріпити своє панування, а народу – стабільна, ефективна влада в Україні. Щоб не допустити деструкції і хаосу під час проведення політичної модернізації, а також щоб здійснити свідому регуляцію модернізаційних процесів, необхідно розробити дві частини модернізаційного проекту:

1. Теоретичне забезпечення політичної модернізації. Це розробка комплексу наукових проблем методологічного та ідеологічного характеру, спрямованих на реалізацію цілей, завдань, механізмів кардинальних політичних змін у країні та їх взаємозв'язків із внутрішньо-економічною модернізацією. Бажано в цей комплекс включити міжнародний аспект модернізаційного проекту.

2. Практична програма раціоналізації системи політичних інститутів і політичних механізмів влади, яка б низку охопила проблем: а) політично-адміністративну реформу системи влади; б) кадрову модернізацію як от заміну еліт, стримування бюрократії, підготовку кадрів нового типу; в) розробку нормативних актів участі населення у здійсненні повноважної та безпосередньої демократії тощо. Ця практична програма має враховувати взаємозв'язок політичних перетворень з економічним і культурним розвитком, включати механізми зацікавленості бюрократії в модернізації.

Теоретичне забезпечення політичної і практичної програми модернізації передбачає прийняття необхідних законодавчих актів (правова модернізація) та ціннісно-культурний супровід процесу оновлення суспільства, що відповідав би ідеології суспільних реформ, доводив потребу в них, інформаційно забезпечував політичну модернізацію.

Американський суспільствознавець О. Тофлер акцентував увагу на тому, що у XX ст. знання й інформація стали важливим ресурсом економічної та політичної влади. Вони дозволяють «досягти очікуваних цілей, мінімально витрачаючи ресурси влади; запевнити людей в їх особистій зацікавленості в цих цілях, перетворити супротивників у спільників [5,с.114]».

Освітня політика є політикою держави у галузі освіти. У найширшому розумінні вона покликана забезпечити розвиток та функціонування освіти в інтересах людини і людяності не лише в окремій країні, а й у європейському просторі загалом. Цивілізаційний розвиток людства дає змогу виокремити її основні характеристики: демократизм, гуманістичний характер, системність, практичність, спрямованість у майбутнє та ін.

Демократизм освітньої політики випливає з фундаментального принципу, на якому базується спосіб життя європейських народів, - демократизму в розумінні свободи вибору кожною країною не тільки тих чи інших положень і норм освітньої політики, а й їх концептуалізації.

Глобальна освітня політика вказує лише на основні принципи і напрями щодо реалізації тих чи інших завдань. Вона не заперечує свободу їх вибору й реалізації з урахуванням національних традицій, особливостей історичного і культурного розвитку. Свобода у такому разі є однаковим принципом для всіх.

Жодна з країн європейського простору, як і ті чи інші об'єднання, не має права диктувати іншим пріоритети вибору. Основа єдиної політики – власний вибір у межах єдиної шкали цінностей, які європейські народи домовились розглядати як розумні та самодостатні. Уважне прочитання Лісабонської конвенції (1997 р.) та Болонської декларації (2004 р.) дає можливість виокремити пріоритети, що цілком вкладаються в основу глобальної освітньої політики: рівний доступ до якісної освіти; освіта впродовж життя; інноваційність розвитку освіти; модернізація змісту освіти та впровадження високих освітніх технологій; утвердження демократизму та державно-громадського характеру управління закладом освіти; розширення автономії університетів; поглиблення міжнародної співпраці закладів освіти.

Однак для формування її у повному обсязі, а головне – утвердження її (освітньої політики) змістової філософії цих документів замало. Тим більше, що вони акцентовані на організаційних завданнях трансформації. Філософія освіти, як і конкретні заходи щодо її втілення в практику утвердження єдиної шкали цінностей, залишаються висвітленими недостатньо виразно [1, с.749].

Метою практично кожного, хто йде в самостійне життя, є спроба «осідлати трьох коней» - багатство, владу і славу. Проте, суспільство зацікавлене в іншому: зберегти людське обличчя людини, а разом з тим усі історично вистраждані людські характеристики цивілізації. Як писав Артур Шопенгауер, «визначити межі розумності наших бажань стосовно власності важко, якщо взагалі можливо. Задоволення людини в цьому обумовлюється не абсолютною, а відносною величиною, а саме – співвідношення між потребами та майновим станом... Багатство подібне солоній воді: чим більше її п'єш, тим сильніша спрага. Те саме стосується й слави [2, с.40]». Збалансувати ці експектації, надати їм «людський вигляд» мають культура й наука, освіта й виховання. Саме тому головним принципом освітньої політики ХХІ століття є формування сумірності економічного, ринкового і гуманістичного в людині, її розвиток як особистості, успіх, творчість і свобода якої не є перешкодою досягненню цих сутностей для іншої людини.

Базою глобальної освітньої політики має стати вимога, щоб людина і тільки людина в усіх її життєвих експектаціях і характеристиках була суб'єктом і об'єктом освіти. Навчити і виховати людину бути людиною – працювати, народжувати й виховувати дітей, створювати культурні цінності й толерантно спілкуватись з іншими, зберігати людське обличчя у будь-якій ситуації, дотримуватись усталених норм моралі та культури, формувати й нести в життя високу духовність – у цьому вкорінений сенс освіти.

Незалежно від історичного часу, характеру епохи, соціально-економічних чи політичних перипетій, яких у ті чи інші періоди зазначає людство, ця сутність залишається незмінною. Вона – атрибут людського буття у світі, тому має відтворюватися завжди [1,с.750]. Ринковий спосіб життя найефективнішим,

найбільш відповідним людській природі. Освіту, що формується в ринкових реаліях, навряд чи можна вважати ідеальним витвором людства. Вона має суперечності, тому в нових історичних умовах, які прийдуть на зміну нинішнім, змінить свої зміст і форми, методикку й технології, способи виховання тощо. Водночас найдосконаліше в ній, вибудоване на вимогу ринкових відносин, залишиться таким же, як у матеріально-виробничому житті: збережуться сутнісні ознаки ринкових відносин, ринкового способу життя і ринкового виробництва.

Ринок, зазначає В. Кремень, здійснив революційний переворот у житті суспільства; він змінив увесь спосіб життя людини – виробництва, господарювання, політику, техніку, культуру, знання, ідеологію, освіту, моральність, духовність, все, що завгодно, у тому числі природу, а головне покликав до життя людину – «економічну людину», першим і головним богом якої є гроші. Магія грошей зачаровує людей, особливо молодь, яка не хоче й не буде жити за тими матеріальними стандартами, які залишилися від минулого. Гроші стали визначальним показником успіху й самодостатності людини. Не мудрість, не талант, не професіоналізм, а саме вони визначають статус людини. Сьогодні гроші – не лише заробітна плата, а й реальна можливість досягнення своєї мети, реалізації мрій, вирішення проблем [3,с.353].

У системі ринкових відносин людина має навчитися заробляти гроші. Освіта покликана сприяти цьому. Саме заробляти – власною працею, розумом, умінням, творчістю – а не крадіжками, підступністю, підлістю, обманом чи бандитизмом. Названі шляхи не гідні людини. Вони ведуть її в нікуди, точніше – виводять за межі соціальності та культури. Готуючи людину до життя в системі ринкових відносин, освіта має навчити її двох речей:

- 1) заробляти гроші, вибудовувати власний і суспільний світ достатку, комфорту і успіху відповідно до чинного законодавства і суспільної моралі;
- 2) розумно ставитися до грошей, вміти їх використовувати для задоволення власних потреб і потреб іншого.

«Не хлібом єдиним живе людина!» Гроші, добробут, багатство. Капітал, слава, влада – це лише один бік життя людини в ринково-демократичних умовах; другого – ще більш важливою і необхідною складовою – залишається традиційна, споконвічна турбота людини про виховання, підготовку до життя власної дитини, літніх батьків, добробут і духовний стан життєдіяльності родини, власне – про себе, свою культуру, духовність і мораль, з якими вона йшла по життю і з позицій яких і складає життєвий звіт [5,с.752-753].

На сьогоднішній день у глобалізованому середовищі, яке пережило світову економічну кризу та зазнало значних соціальних та екологічних проблем економічного розвитку та розподілу добробуту, інноваційна економіка штовхає уряд до пошуку нових підходів у визначенні напрямків політики, які передбачали б динаміку і зміни. Нині інноваційна політика охоплює все ширше коло суб'єктів, є притаманною все більшій кількості політичних сфер, формуючи стратегічну базу для міністерств і відомств.

Посилення такої взаємодії потребувало посилення функції координації, оскільки інноваційна політика стала основою економічного розвитку. Спочатку координація мала місце між інноваційним і науковим секторами та між інноваційним і підприємницьким секторами. Поступово, з появою теорії «трикутник знань» та з посиленням ролі людського капіталу програма політики науково-технологічного розвитку та інновацій (НТРІ) передбачалась не лише для секторів (наприклад, сектор оборони, охорони здоров'я, сільського господарства тощо), які раніше незалежно контролювались відповідними міністерствами, а й для Міністерства освіти.

Примусити різних суб'єктів координувати свою діяльність в межах та за межами свого напрямку політики (горизонтальний вектор) є складним і динамічним процесом, який повинен враховувати як внутрішні, так і зовнішні фактори та чинники.

Зокрема, координація є процесом, а не результатом. Більш того, після прийняття Лісабонської Стратегії державами-членами ЄС, розробленої з метою перетворити ЄС на формацію з «найбільш конкурентоспроможною та

динамічною наукоємною економікою у світі», всі держави – члени повинні були розробити політичні ініціативи та провести реформи в управлінні сферою досліджень, технологічного розвитку та інновацій та узгодженні політики:

- Включення політики у сфері освіти до більш комплексної інноваційної політики та поліпшення рамкових умов (наприклад, конкуренція, міжнародна відкритість, мобільність), а не зосередження на заходах та установах, котрі мають безпосереднє відношення до науки та технологій.

- Перехід від періодичної до скоординованої та послідовної участі держави в питаннях щодо визначення економічних цілей, вирішення внутрішніх та зовнішніх питань, ринкових проблем, які вимагають державного втручання.

- Зміна політичних пріоритетів від портфелю вузьковизначених фінансових програм до гнучкої і динамічної політики встановлення більш широких завдань та пріоритетів. Це також означає, що політика деяких напрямків науково-дослідної та технологічної сфери, які відіграють важливу роль для суспільства, визначається за принципом «згори вниз», а проекти на зразок створення кластерів та центрів підготовки та перепідготовки кадрів реалізуються за принципом «знизу вгору», що потребує внесення змін до процесу прийняття рішень, які передбачали б участь «користувачів» у процесі розробки політики.

- Встановлення чіткого розподілу обов'язків між та всередині міністерств (та іншими «гравцями»). Міністерства повинні були розробити стратегії для їхньої сфери відповідальності, що координується на державному рівні «комісією високого рівня» або «Радою з питань науки, технологій та досліджень», чи іншими урядовими органами найвищого рівня, включаючи прем'єр-міністрів та «парламентські комітети з питань науки та технологій». Проект ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні».

- Перехід від використання бюрократичних процедур в управлінні участю держави до використання більш ефективних технологій державного управління. Це завдання в багатьох країнах виконувалось на рівні внутрішніх експертно-консультаційних центрів міністерств або сторонніми організаціями.

Такі організації можуть самостійно обирати інструменти, а їхня діяльність контролюється відповідно до заздалегідь визначених критеріїв. Завдяки цьому процесу зросла автономність та рівень компетентності таких установ, що дозволило останнім координувати та управляти міжвідомчими процесами розробки політики. Основною метою залучення сторонніх організацій є забезпечення професійного та гнучкого адміністрування, яке б передбачало гнучкість, зміни та розвиток інновацій.

Тому основними характеристиками, завдяки яким можна виміряти систему, є ефективне управління та впровадження політики НТРІ. Більш того, рішення щодо політики в науково-дослідній та інноваційній сферах приймаються на основі залучення відповідних установ різних рівнів та використання багаторівневої політико-адміністративної системи.

Основну увагу переважно приділимо лідерам інноваційної сфери в межах ЄС, а саме: Данії, Фінляндії, Німеччині, Швеції та Великобританії. Показники інноваційного розвитку зазначених країн значно перевищують середній показник решти держав-членів ЄС.

Метою демонстрування способу координування політики у сфері НТРІ в зазначених країнах в рамках чотирьох напрямків, які мають безпосередній вплив на інноваційну систему, та надання порівняльного аналізу на предмет того, як саме ці країни організують та координують діяльність установ, відповідальних за вищезазначені напрямки політики. Інноваційна політика і механізми координації впровадження нової політики в ЄС потребує вертикальної та горизонтальної координації. Вертикальна координація інноваційної політики полягає у гармонізації європейських, національних та регіональних інструментів і стратегій у досягненні поставлених цілей.

В горизонтальному вимірі різні сфери політики мають бути скоординовані з метою досягнення синергії. Такими сферами політики можуть бути конкурентна політика, торгівельна політика, політика з адаптації до змін (розвиток людських ресурсів) та інші напрямки політики, пов'язані з можливим перерозподілом доходу.

Існує декілька систематичних класифікацій характеристик інструментів інноваційної політики, оскільки ця сфера політики є досить актуальною для держав-членів ЄС, які розробляють «передові практичні політичні моделі». Однак, незважаючи на безліч літературних джерел, що висвітлюють таке питання, запропоновані критерії відбору залишаються сталими. Як приклад, загальноприйнятою класифікацією вважається поділ інструментів на спеціальні та загальні. Зокрема, термін «спеціальні» означає, що інструмент має справляти вплив на певну сферу технологій чи групу інноваційних гравців (компанії, дослідників тощо), тоді як інструменти більш загальної мети можуть стосуватися політики щодо прав власності чи освітньої системи.

Під терміном «інструменти політики» ми маємо на увазі «програми, організації, правила та положення з активним залученням державного сектору, котрі цілеспрямовано чи без такого наміру мають вплив на інвестування у НДДКР». Це зазвичай передбачає певне державне фінансування, але не завжди, оскільки, наприклад, зміни у законодавчих чи нормативних актах впливають на інвестиції у сектор НДДКР без залучення державних коштів. Якщо міркувати аналітично, до таких інструментів належать субсидії, податкові пільги, позики та нормативні положення (наприклад, нормативні положення природоохоронного характеру можуть мати значний вплив на сферу інновацій). Найчастіше вищезазначені політичні засоби не реалізуються по одинці (відокремлено), тобто кожна країна сприяє розвитку свого власного набору політичних інструментів через впровадження.

Це є дуже складним завданням та потребує високого рівня координації між різними політичними інструментами. У підсумку варто наголосити, що координація не відбувається сама по собі, а потребує управління. В контексті

дальності уряду координація не означає централізований контроль і не передбачає нехтування автономією міністерств у розробці політики. Координація є інтерактивним процесом, і найкращі результати можна отримати, якщо розглядати її як спільний пошук оптимальних рішень, застосовуючи принципи відкритості, інформаційного обміну та співпраці, а не авторитарності та контролю.

Основні питання щодо механізмів державної координації. Згідно з ОЕСР, «нова роль держави полягає у забезпеченні базових умов, усуненні перешкод для інноваційного розвитку, посиленні поширення технологій, сприянні створенню мереж, груп та інструментів впливу у сфері наукових досліджень та розробок». Такий системний підхід до координації та управління інноваціями потребує розробки комплексної та узгодженої політики, що характеризується належним поєднанням окремих інструментів і цілей, а також їхньою тісною взаємодією у різних галузях політики з метою уникнення збігів та розвитку синергії.

Зважаючи на «знаннєвий простір», політичні цілі, спрямовані на координування політики, можна підсумувати наступним чином:

1. Уникнення чи, щонайменше, мінімізація повторень та збігів.
2. Уникнення політичних суперечностей.
3. Мінімізація конфліктів – як бюрократичного, так і політичного характеру.
4. Прагнення послідовності та злагодженості, а також узгодженої розстановки пріоритетів.
5. Сприяння розвитку комплексної чи «загальнодержавної» перспективи на противагу постійному відстоюванню вузької, часткової чи секторно-орієнтованої перспективи.

Перші три цілі спрямовані на досягнення ефективності шляхом зменшення витрат на заходи бюрократичного характеру, тоді як інші дві цілі стосуються узгодженості процесу прийняття рішень. З цього випливає, що потрібно вжити двох заходів задля досягнення політичної узгодженості. По-перше, потрібно

розробити загальну стратегію, а потім – забезпечити співпрацю між учасниками «державної влади» з метою реалізації загальних стратегій. Роль держави змінилася: з інвестора на координатора державно-приватних партнерств та управління взаємодією. Однак така зміна несе в собі небезпеку фрагментації інноваційної політики, тому наразі загострилася потреба в узгодженні внутрішньої державної та національно-регіональної політики.

Основною обґрунтованою метою є досягнення посиленого горизонтального та вертикального політичного координування між різними політичними сферами та адміністративними рівнями, а це, в свою чергу, передбачає наступні зміни:

- Підвищення ефективності завдяки «пакетам політичних заходів», а не окремим інструментам.
- Потреба у підвищенні політичної обізнаності.
- Моніторинг та оцінка політичних заходів.
- Належний аналіз інноваційних систем.
- «Поліаспектний» порівняльний аналіз.
- Перспективний підхід.
- Розробка комплексних політичних заходів Проект ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні».

Державні програми є стратегічними інструментами урядів для спрямування науково-технічного потенціалу та інших ресурсів розвитку до сфер та питань національного значення. Державні програми стали, таким чином, одним із головних інструментів наукової, технологічної та інноваційної політики, які будь-коли застосовувалися в Європі чи за її межами. Одночасно, кожна країна (регіон/агентство) має свій власний шлях визначення, спрямування і ведення власних програм. У загальному комплексі інструментів новаційної політики в Європі державні програми залишаються одним з ключових інструментів, однак вони доповнюються іншими інструментами. Крім цього, останніми роками загальною тенденцією є розширення природи державних програм, які все рідше фокусуються на суто наукових відкриттях, а

все більше а більше на технології, співпраці з бізнесом, інноваційному та кластерному розвитку. Розглядаючи існуючі програми в Європі та Україні, можна помітити такі відмінності: 1) обсяг бюджетного фінансування; 2) частка бюджетних коштів у Європі вища, ніж в Україні; 3) безпека бюджетного фінансування протягом життєвого циклу програми.

У Європейських проектах бюджетне фінансування невеликих програм може становити близько 90000 євро та 2-3 мільйони євро, коли йдеться про більш масштабні програми. В Україні бюджет найбільш фінансованих програм складав лише 15000-18000 євро.

У Європі дослідники та дослідницькі інститути можуть брати участь у плануванні бюджетного фінансування програми. В Україні Міністерство економіки і Міністерство фінансів не передбачають частку щорічного фінансування в державному бюджеті відповідно до програм, затверджених Верховною Радою і Урядом. В Україні часто буває так, що програми, затверджені і оголошені Верховною Радою, до не отримали передбаченого фінансування. Бюджетний закон має вищу силу над законами, пов'язаними з реалізацією програм. Може статися так, що програми отримують лише 1% обіцяних коштів. Участь підприємств у Європі в дослідницьких та інноваційних програмах часто є необхідною умовою для виділення коштів. В Україні підприємства беруть участь у менш ніж 1% державних науково-технічних та інноваційних програм. У багатьох країнах ЄС спільне фінансування з приватним сектором часто є критерієм для прийняття рішення про виділення бюджетного фінансування. В Україні немає ані ефективних інструментів, ані механізмів для прийняття встановлення партнерства між державним та приватним сектором. Рамкові проекти фінансуються тільки міжнародними дослідницькими консорціумами. Рішення щодо бюджетного фінансування в державах-членах ЄС значно залежать від інтернаціоналізації пропонуваніх науково-дослідних проектів. В Україні міжнародні дослідницькі проекти – це рідкісне явище.

Стратегічним завданням державної освітянської політики є конкурентний вихід української освіти на ринок світових освітніх послуг, поглиблення міжнародної співпраці, розширення участі навчальних закладів, педагогів і вчителів, учнів, студентів і науковців у проектах міжнародних освітніх організацій і співтовариств.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В.П. Світанок Європи : Проблема формування нового учителя для об'єднаної Європи ХХІ століття / Віктор Андрущенко. – К.: Знання України, 2011. – 1099 с. .

2. Шопенгауер А. Афоризмы житейской мудрости. – М.: Наука 1990. – 230 с.

3. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі / В.Г.Кремень. – 2-е вид. – К.: Т-во «Знання» Україна, 2010. – 520 с.

4. М.І.Михальченко Наука. Влада. Політика / Ін-т політ. і етнонац. Дослідж. ім. І. Ф. Кураса НАН України; редкол.: М. І. Михальченко (голова) та ін. – К.: Знання України, 2008. – 240 с.

5. Тофлер О. Проблема власти на пороге ХХІ века // Свободная мысль. – 1992. - № 2. – С.114.

6. Попович М. Культура: Ілюстрована енциклопедія Ураїни / М. Попович. – К.: Балтія – Друк, 2009. – 184 с.

Невмержицкая Н.М. Политическое образование: мировоззренческие приоритеты современности

Проанализировано альтернативы трансформационных процессов в Украине, которые приобретут демократического направления при условии эффективного политико-правового обеспечения организации и функционированию института собственности в условиях современной рыночной экономики. Определены пути усовершенствования модели систем общественных отношений в Украине.

Ключевые слова: политика, координация, динамический процесс, инновационные сферы, государство

Nevmerzhytska. N. M. Political Education: Modern World View Priorities

The alternatives of transformation processes in Ukraine which will become democratic at the terms of political and legal providing of organization and in the circumstances of the property institution in a modern market economy are analyzed. The ways of perfection of model of public relation systems in Ukraine are defined.

Key words: *politics, coordination, dynamic process, innovative spheres, state.*